

SVENSKA FOLKDANSENS VÄNNER

SCHUBERTVALS

DANS I 1840-TALSSTIL
KOREOGRAFI AV VALBORG FRANCHI FÖR SFV

- Uppställning** Parvis i ring, kavaljer med ryggen in mot ringen. Sluten fattning nr 4B, men kavaljerens vänstra arm och damens högra arm är nedåtriktade, något böjda = låg handfattning.
- Fattningar** Öppen fattning nr IB och IG, sluten fattning nr 4B men med låg handfattning. Kavaljer har ledig arm hängande, dam ledig hand i kjolen, där inget annat anges.
- Steg** Trestegsvalssteg används genomgående i hela dansen och utförs med tre små steg med lika markering på varje steg. *För enkelhets skull kallas dessa steg för valssteg i denna beskrivning.*
Kavaljer börjar med vänster fot, dam med höger fot, där inget annat anges.
All omdansning parvis sker medsols med trestegsvalssteg och med sluten fattning nr 4B med låg handfattning. Varje tur avslutas med förberedelse till nästa tur, så att turerna flyter mjukt in i varandra i en oavbruten följd. Mjukhet och en viss värdighet i utförandet framhäver dansens karaktär.
Vid uppvisning:
Kavaljeren överräcker en ros till sin dam, när han bjuder upp henne. Rosen medförs under dansen och bärs i höger eller vänster hand, beroende på rörelserna i turerna. Rosen kan t ex hållas i ledig hand i kjolen, på kavaljerens vänstra axel, i handfattningen med kavaljeren eller mot barmen, som i tur 1 och 4.
När dansen är slut gör paren en slutreverens mot publiken. Damen, med båda händerna i kjolen, gör en djup nigning och samtidigt en mjuk huvudböjning.
Kavaljeren bugar och gör en handgest med höger hand framåt-utåt och vänster arm hängande.
- Tur 1** Vals i ring (takt 1-8, 1-8)
- a Med sluten fattning nr 4B med låg handfattning dansar kavaljer och dam vals (1-8).
Turen avslutas med att kavaljer och dam släpper valsfattningen, men kavaljeren håller kvar damens högra hand med sin vänstra hand. De är då vända rakt mot varandra, damen med ryggen i dansriktningen.
- b Kavaljeren dansar framåt med valssteg, under det att damen dansar framför och under hans sträckta arm fyra varv medsols med valssteg (ett varv på två takter) (1-8). Varje gång damen börjar dansa under kavaljerens arm, bör hon ha ryggen i dansriktningen och ögonkontakt med sin kavaljer, dvs på takt 1, 3, 5 och 7.
Kavaljeren låter höger hands utsida vila mot höften, damen håller vänster hand med eventuell ros i brösthöjd och vrider handen något in mot kroppen.

SVENSKA FOLKDANSENS VÄNNER

Turen avslutas med att kavaljer och dam dansar upp bredvid varandra vända i dansriktningen och byter till öppen fattning nr IB.

Tur 2

Valssteg framåt (takt 9–16, 9–16)

- a Kavaljer och dam dansar två valssteg bredvid varandra framåt i dansriktningen. De vänder därefter snabbt in mot varandra och tar fattning nr 1G och dansar i direkt följd två valssteg baklänges bredvid varandra motsols i ringen. De vänder sig snabbt mot varandra igen, tar slutna fattning nr 4B med låg handfattning och omdansar under fyra takter (9–16).
- b 2a upprepas (9–16).
Turen avslutas med att kavaljeren stannar upp ett kort ögonblick innanför damen med ryggen in mot ringen. Damen stannar utanför vänd mot kavaljeren. Ingen handfattning.

Tur 3

Platsbyte med valssteg (takt 17–24, 17–24)

- a Kavaljer och dam tar ett valssteg mot varandra med början på höger fot för båda, kavaljeren med vänster hands utsida mot höften, damen med eventuell ros eller endast handen mot barmen. På sista takt delen i första takten vrider sig båda åt höger ett halvt varv medsols, dvs de vänder ryggarna mot varandra och passerar till höger om varandra. På nästa takt tar båda ett kort valssteg rakt bakåt från varandra, så ett valssteg mot varandra och åter ett *mycket* kort valssteg bakåt nästan på stället. Under valssteget mot varandra gör kavaljeren en komplimang: en mjuk gest med höger hand mot sin dam. Kavaljer och dam tar slutna fattning nr 4B med låg handfattning och omdansar under fyra takter. (17–24)
Vid omdansningen måste damen byta fot och börja valsen med vänster fot. Kavaljeren börjar med höger fot.
- b 3a upprepas med den skillnaden, att damen nu står innanför med ryggen in mot ringen, kavaljeren utanför vänd mot damen. (17–24)
Vid omdansningen måste kavaljeren byta fot och börja valsen med vänster fot. Damen börjar med höger fot.

Turen avslutas med att kavaljeren efter omdansningen håller kvar höger arm om damens midja och damens högra hand med sin vänstra hand. Kavaljer och dam vrider sig något ut från varandra, så att de nästan står bredvid varandra. Båda lyfter ytterarmarna i en mjuk båge över ögonhöjd.

Med handflatorna nedåt och med kavaljerens tumme i damens handflata bildas en rundning av armarna liknande inramningen av gamla tiders "ovala porträtt". Damen håller vänster hand så som beskrivits i tur 1b.

Tur 4

Ovala porträttet (takt 25–32, 25–32)

- a Kavaljer och dam dansar med tre mjuka steg framåt under en takt. Under nästa takt stannar de upp, och båda gör en lätt knäböjning på yttre benet med svikt i fot och vrist. På samma gång pendlar inre benet rakt framåt med foten nära golvet och vristen sträckt. Under pendlingen framåt "touchar" foten lätt golvet, innan den lyfts.

SVENSKA FOLKDANSENS VÄNNER

Paret dansar ytterligare tre steg framåt nu med början på inre foten. Kavaljer och dam stannar upp, och båda gör samma rörelse som tidigare, nu på inre benet, under det att det yttre benet pendlar framåt. Kavaljeren släpper handfattningen om damens midja men behåller hennes högra hand i sin vänstra hand och dansar fyra valssteg på stället, medan damen dansar runt kavaljeren motsols med fyra valssteg (25–32.)

Kavaljeren dansar sitt första valssteg på stället, det andra valssteget i sidled åt höger med vänster arm sträckt så att utrymme lämnas för damen. Tredje valssteget dansar kavaljeren tillbaka till sin plats, och det fjärde valssteget dansas på stället.

Damen skall ej vrida sig runt utan bara dansa runt egen kavaljer ett varv med ögonkontakt, där så medges. Kavaljer och dam återtar därefter handfattningen för "ovala porträttet".

- b 4a upprepas (25–32).
Turen avslutas med att kavaljer och dam är vända i dansriktningen. De byter till öppen fattning nr 1B.

Tur 5

Valssteg med vändning från varandra (takt 33–40, 33–40)

- a Kavaljer och dam dansar två valssteg framåt i dansriktningen, under vilka de samtidigt svänger runt ett varv, motsols för kavaljeren och medsols för damen. Under dessa två valssteg släpper paret handfattningen men återtar den genast, sedan de svängt runt. De dansar därefter bredvid varandra ett valssteg framåt och ett valssteg rakt bakåt, varefter de dansar vals tillsammans framåt under fyra takter (33–40).
- b 5a upprepas (33–40).

När damen svänger runt fattar hon snabbt med båda händerna i kjolen. Vid valssteg framåt och bakåt skall handfattningen bibehållas utan svängningar av armarna.

Tur 6

Vals i ring (takt 1–8, 1–8)

- a Lika med 1b (1–8).
6a slutar med att kavaljer och dam tar slutna fattning nr 4B med låg handfattning.
- b Kavaljer och dam dansar vals (1–8).
Dansen avslutas precis som den började, dvs med kavaljer och dam i utgångsställning. Med bibehållen handfattning lyfter kavaljeren damens högra hand, böjer något på huvudet och kysser handen lätt till tack för dansen.

SVENSKA FOLKDANSENS VÄNNER

Sammanfattning	Tur	Takt	Turernas namn
	1a+b	1-8, 1-8	Vals i ring
	2a+b	9-16, 9-16	Valssteg framåt
	3a+b	17-24, 17-24	Platsbyte med valssteg
	4a+b	25-32, 25-32	Ovala porträttet
	5a+b	33-40, 33-40	Valssteg med vändning från varandra
	6a+b	1-8, 1-8	Vals i ring

Musik: "Schubertvals" har fått sitt namn efter och dansas till kända valsmelodier av Franz Schubert ur dennes opus 9:

Tur 1	vals 1	1:a reprisen 2 ggr
Tur 2	vals 1	2:a reprisen 2 ggr
Tur 3	vals 3	rakt igenom
Tur 4	vals 2	1:a reprisen 2 ggr
Tur 5	vals 2	2:a reprisen 2 ggr
Tur 6	vals 1	1:a reprisen 2 ggr

Notis om dansen

Dansen Schubertvals i 1840-talsstil eller tidig 1800-talsstil skapades på 1930-talet av dåvarande balettmästaren vid Kungliga Teatern, Valborg Franchi. Den introducerades i SFV av Valborg Franchi och Elsa Uhr (Uhret). Valborg Franchi har vid tidigare instudering av Schubertvals för SFV varierat tur 3a på följande sätt:

Kavaljer och dam dansar ett valssteg mot och ett från varandra, innan de passerar till höger om varandra. Kavaljerens handgest görs då på första valssteget.